

Ks. Wojciech Guzewicz, *Na styku kultur i narodów. Studium administracyjno-historyczne kościołów i parafii dekanatu sejneńskiego*, Wydawnictwo Wojciech Guzewicz, Ełk 2021, ss. 113.

Pod koniec 2021 r., nakładem Autora, ukazała się książka pt. *Na styku kultur i narodów. Studium administracyjno-historyczne kościołów i parafii dekanatu sejneńskiego*. Jest to kolejne opracowanie ks. prof. Wojciecha Guzewicza dotyczące dekanatów diecezji ełckiej. Do tej pory ukazały się następujące pozycje: *Kościoły i parafie ziemi ełckiej* (Ełk 2008), *Lipsk i okolice. Studium historyczne parafii dekanatu Lipsk* (Ełk 2009), *Dzieje parafii i kościołów dekanatu oleckiego pw. Niepokalanego Poczęcia NMP* (2011), *Dziedzictwo wiary. Parafie i kościoły dekanatu gołdapskiego pw. NMP Matki Kościoła* (Ełk 2011), *Przeszłość i teraźniejszość kościołów i parafii dekanatu pw. św. Antoniego Padewskiego w Białej Piskiej* (Ełk 2012), *Nasze korzenie. Kościoły i parafie dekanatu pw. św. Benedykta i Romualda w Suwałkach* (Ełk 2012), *Pisz i okolice. Studium historyczne kościołów i parafii dekanatu piskiego* (Ełk 2014), *My i historia. Kościoły i parafie dekanatu pw. Ducha Świętego w Suwałkach* (Ełk 2014), *W kręgu dziejów kościołów i parafii dekanatu pw. MB Królowej Polski w Augustowie* (2016), *Nasza historia. Studium administracyjno-historyczne parafii i kościołów dekanatu pw. św. Bartłomieja w Augustowie* (2016), *Węgorzewo i okolice. Studium administracyjno-historyczne parafii i kościołów dekanatu węgorzewskiego* (2018) oraz *Świadectwo wiary. Studium administracyjno-historyczne parafii i kościołów dekanatu pw. św. Krzysztofa w Giżycku* (2019). W sumie opracowanych zostało już 15 dekanatów. Zostały do opracowania jeszcze dzieje kościołów i parafii dekanatów w Giżycku (św. Szczepana Męczennika), Mikołajkach, Olecku (św. Jana Apostoła), Rajgrodzie, Suwałkach (Miłosierdzia Bożego) oraz Orzyszu (dekanat ten powstał kilka lat temu z terenów parafii z dekanatu Biała Piska i Pisz, które to zostały już opracowane wcześniej przez Autora). Warto zauważyć, że pierwsza książka z tego cyklu powstała w 2008 r., a zatem ok. 15 lat temu. Widzimy, iż proces tworzenia całej serii trwa dość długo i jest niezwykle mozolny. Spowodowane to jest, jak się wydaje, kilkoma czynnikami. Po pierwsze każde opracowanie zawiera setki, jak nie tysiące informacji o każdej opisywanej parafii i kościele. Gromadzenie takich danych, a następnie ich weryfikacja, pociąga za sobą wiele set godzin pracy i wymaga od Autora znajomości nie tylko historii, ale także teologii, historii sztuki, literatury, językoznawstwa, bibliologii (w tym bibliografii), biografistyki, kwestii związanych z regionalizmem, geografiją itp. Po drugie prawie

wszystkie książki ks. prof. Wojciech Guzewicz wydawane są jego własnym asumptem. Nie jest to łatwo robić, chociażby ze względu na ponoszone koszty finansowe. Wreszcie należy wspomnieć, iż ks. prof. Wojciech Guzewicz, nie pracuje zawodowo jako historyk Kościoła (tj. nie utrzymuje się z uprawiania tego zajęcia). Dziejopisarstwem zajmuje się jakby na marginesie swojego życia zawodowego (od 2007 r. pracuje na Wydziale Humanistycznym UWM na kierunku media i komunikacja społeczna, a od 2014 r. na innym wydziale tegoż uniwersytetu i kierunku – administracja) i powołania kapłańskiego. Wypada życzyć Autorowi, by nie zabrakło sił i determinacji w tworzeniu kolejnych prac w tej serii, a zarazem wielkiego dzieła dla diecezji ełckiej.

Omawiana książka dotyczy dekanatu pw. św. Kazimierza Królewicza w Sejnach. Jest to opowieść o dziejach i współczesności siedmiu parafii z tegoż dekanatu, tj. pw. Wniebowzięcia NMP w Berźnikach, pw. św. Anny w Gibach, pw. Świętej Rodziny w Karolinie, pw. Przemienienia Pańskiego w Krasnopolu, pw. Wniebowzięcia NMP w Puńsku, pw. Narodzenia NMP w Sejnach oraz pw. św. Izydora w Smolanach. Opracowanie to, podobnie jak inne z tej serii, zostało napisane według sprawdzonego schematu. Kręgosłupem tej konstrukcji uczyniono historię każdej kolejnej parafii (okoliczności powstania, jej organizacja i rozwój itp.). Z parafią ściśle wiążą się dzieje świątyń – niektóre z nich liczą setki lat i są ważnymi zabytkami architektonicznymi, inne powstały po wojnie, jeszcze inne (kaplice) mieszczą się w obiektach prowizorycznych lub zaadaptowanych. Każdy parafialny budynek sakralny zasłużył sobie na szczegółowy opis z użyciem terminologii architektonicznej stosowanej przy planowaniu kościołów. Ponadto poszczególne opracowania zawierają informacje o lokalnych cmentarzach oraz różnych pomnikach o charakterze religijnym, bardzo szczegółowe opisy plebanii (zaplecza socjalnego parafii), wykazy miejscowości lub ulic przynależnych do parafii, zestawienia dotychczasowych proboszczów, informacje o wikariuszach oraz innych duchownych działających w parafiach. Ponadto dowiadujemy się o ulokowanych tam zakonach (jeśli istnieją) oraz osobach powołanych, wywodzących się z omawianych wspólnot. Widzimy tu zatem nie tylko pewien porządek metodologiczny, ale sprawną rękę Autora i dobry warsztat naukowy, wypracowany wieloma godzinami żmudnej pracy badawczej.

Z pewnością książka, przedstawiając losy parafii dekanatu sejneńskiego, ukazuje znaczącą rolę Kościoła rzymskokatolickiego, jaką odegrał on na tych terenach począwszy od XV i XVI w., tj. przeprowadzenia wielkiej

akcji kolonizacyjnej. Mieszkańcy parafii opisywanego dekanatu sejneńskiego będą mogli spojrzeć raz jeszcze na kształtowanie się wspólnoty swoich miejscowości, gmin i powiatu poprzez życie wspólnot parafialnych: starsi uzyskają okazję do wspomnień, młodszy będą mogli zobaczyć losy swoich rodzin w perspektywie historycznej, społecznej, kulturalnej i religijnej tej ziemi. Właśnie taka jest to książka: łączy w sobie treści religijne, historyczne i społeczne, a jednocześnie stanowi także pracę z zakresu regionalizmu. Na uwagę zasługuje niezwykle artystycznie zrobiona okładka, ilustracje w środku książki oraz karty redakcyjne. Nie jest to novum w twórczości Autora, bowiem wszystkie jego książki autorskie są dopracowane zarówno pod względem artystycznym, językowym, jak i graficznym (dużą zasługę ma w tym grafik – p. Marek Kuryłowicz, korektor i językoznawca – p. dr Ryszard Skawiński oraz składacz komputerowy – p. Marek Roszkowski, z którymi Autor współpracuje już od wielu lat).

Na koniec niech mi będzie wolno podzielić się pewną osobistą refleksją. Otóż jedną z opisywanych parafii w recenzowanej książce jest wspólnota w Gibach, gdzie byłem jej pierwszym proboszczem w latach 1992-1994. Czytając tę książkę wróciły do mnie tamte lata, i tamci ludzie, którzy stali u zarania powstania i organizacji parafii oraz kościoła w Gibach. Praca ta w jakimś stopniu upamiętnia najważniejsze wydarzenia z przeszłości opisywanej parafii i jest hołdem złożonym Bogu, a także podziękowaniem osobom zaangażowanym w życie parafialne. Stąd też składam Autorowi wielkie podziękowanie za tę pracę, jaką wykonał na rzecz nie tylko wspólnoty w Gibach, ale także innych parafii i kościołów z dekanatu sejneńskiego. Ad maiorem Dei gloriam!

Ks. Jan Skorupski